

ئېر تور جەلىسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇداعى كۈشى

(باسى 1- بەتتە)

مىسى شاۋگىم سىياقتى قولنەر بۇيىمدارنا دەيىن كوزىدىڭ جاۋىن الاىدى. ”وسى ونىمىدەردىڭ بار-لىىن نەگىزىنەن قىستاق تۇرعىندارنىڭ وزدەرى وندىرگەن، تورعا شىعارىپ، ئېىز ۋاكىلدىك سا-تامىز“، - دەدى مامەتسەيىت.

ئىسوز ارالىىىندا، ەلەكتروندىق ساۋدا قىزمەت وتەۋ پۇكتىنىڭ رىگەسىندەگى خالىق تەلگى قولنەر بۇيىمدارى شارۋالار كاسپىتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىنىڭ مۇشەسى وركۇل سۇلتان كىرىپ كەلدى، ول مامەتسەيىتتەن كاناۋا ونىمىدەرىنىڭ تور دۇكەنىنە نايپاۋدان بەرى ئىسوز قالدېرىلغان - قالدېرىلمىغاندىىن سۇراستىردى.

وركۇل تىلىشىگە بىلاي دەدى: قىستاقتا كاناۋا نىگەندىنەر از مەمىسى، الايدا وتكەندە بازار ارقىلى ساتىلاتىندىقتان، باعامسى جوعارى بولىپ-تىن. ”ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرى بولغاننان كەيىن، ئېىزدىڭ ونىمىدەرىمىز ويدا - جوقتا ئوتىمىدى بولسا باستادى“. وركۇل بىلاي دەدى: كوپتەگەن ئۇتىنۇشلار تاۋباۋ دۇكەنىنەن ونىم-دەردى كورگەنىمەن، تىكە تاپسىرىس بەرمەيد-دى، قايتا خابارلاىمۇ ؟دىسىن قالدېرىپ، بىزبەن ۇلكىسى مەن ولىشەمىن كەلىسىپ العاننان كەيىن ساتىپ الاىدى. ”قازىر كاناۋانىڭ وزىنەن ئار جىلى 20 مىڭ يۇنانغا نايپاۋ كىرىسى كىرگىزەمەن، سەلبەستىك كووپەراتيۋتەگى 12 كەدەي وتباسى تۇگەلدەي كاناۋىڭ ارقاسىندا كەدەيلىكتەن ارنىلدى“.

جىڭشىكە تور جەلىسى سىرتقى دۇنيەمەن بايلىنىستىرىپ، قامىسارنىق قىستاعىنىڭ ونىمىدەرد-نىڭ اناعۇرلىم جاقسى ساتىلۇنغا مۇمكىندىك جا-سادى. شىينىچاڭ اۋىل شارۋاشلىق علمى اكادەمىيا-سىنىڭ قامىسارنىق قىستاعىندا تۇراتىن ”ۋىغىسۇ، تىپەيدىلىك جاساۋ، توغىستىرۇ“ قىزمەت اترتە-نىڭ ورنىنباسار باىتسىعى ابدۇقىيىم قادىر بىلاي دەپ تانىستىردى: قازىر قامىسارنىق قىستاعىنىڭ تاۋباۋ دۇكەنىندە، ئۇنحات دۇكەنىندە ساتىلانىن تاۋارلار جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ۇلتىتىق قولنەر بۇيىمدارى، اۋىل شارۋاشلىق ەرەكشە ونىمىدە-رى سىندى ەكى ۇلكەن توتپاعى 47 ئىئوردى قامەندى. تەك بالدىڭ وزىنەن بىلىتىر 3200 كىلوگرام ساتىلدى، كىرىسى 100 مىڭ يۇنانغا تاپا-دى، بۇل 2017 - جىلداىمدان ئېىر ەسەگە نايپاۋ ارتتى.

■ **قۇرۇ جاپالى بولدى ئارى نىستەۋگە ئاينىدى**
ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرىنىڭ جارققا شىغۇى قامىسارنىق قىستاعىنداعى بۇقاراعا كەدەي-لىمكتەن ارىلۇدىڭ تىڭ جولىن تاپتى، الايدا ونى قۇرۇ بارىسى، اسىرەسە، باسقان العاشقى قادامى قايتا - قايتا تولعالنۇ مەن ماڭداي مەن تەر توكۇدىڭ سىناعىن وتكەردى.

2017 - جىلى قىستاققا چاڭئادان كەلگەندە، 25 جىلدىق نەگىزگى ساتى قىزمەت تاجىرىيەسىنە يە زىيالى كادر رەتىندە، قامىسارنىق قىستاعىندا تۇراتىن ”ۋىغىسۇ، تىپەيدىلىك جاساۋ، توغىستىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باىتسىعى، ئېىرىنىشى شۇجىيى شۇي لىن وسى ارادا ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۇ وىندا بولادى، ”بۇل ارا اۋدان قالاىشعنا ئېىرشاما جاقىن، ئتۇرلى ونىمىدەردىڭ ەرەكشەل-ىكى ايقىن، ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتاتىن قاتە-ناس نەگىزى مەن ئونىم نەگىزى بار“.

الايدا تەك قانا اۋدان قالاىشعنا جاقىن بولۇ جانە ساتاتىن زات بولۇ جەتكىلىكتى بول-مايدى، كوپ ساندى قىستاق تۇرعىندارى جو-نىنەن العاندا، يىتتەرنەت جاڭا زات بولپ تاپە-لادى، وندا ەلەكتروندىق ساۋدانى قىلايى باستاۋ كەرەك؟

وسىدان بۇرۇن ەلەكتروندىق ساۋدانى دامىتۇ تاجىرىيەسى جوق بولغانىمەن، قىزمەت انا-رەتى جانە قىستاق ”ەكى كومپىتەتى“ باتىل ارە-كەتكە كەلدەى. كوپ جاقنى سايكەستىرۇ ارقىلى قىستاق 140 مىڭ يۇاننان استام قارجى قوسپ، ناقىى زات دۇكەنى، تىيجارات دۇكەنى، قويمبا، زات اينالىمى سىياقتىلاردى ئېىر تۇلعالاندىرعان ۇلتىتىق قولنەر بۇيىمدارى كورمە زالىن قۇرادى ئارى ئتۇزىمىدى قابىرعاما شىعارۇ، ئىس كە-ئەسئۇدە ەرەجە بولۇ، باىساقۇدا ئتارتىپ بولۇ سىندى اۋىل - قىستاق ەلەكتىروندىق ساۋدا ناقىى زات دۇكەنىن سايكەستى قۇرادى.

قانتى بولشەك نەگىزى قالاندىى، ەندىگى قادام ئارى ەڭ ماڭزىدى ئېىر قادام كەمەلدى تور دۇكەنىن قۇرۇغا تۇرا كەلدى. وسى كەزدە گۇاڭدۇڭ جەڭل ونەركاسپ كاسپىتىك - تەنجىيە-كالىق شۇيەۋانىنىڭ جاستار قىزىل ارمانغا قانات قاغۇ ساپارى ”ارمانغا قانات قاققان قاشقار“ ەلەك-رودىدىق ساۋدا ۇيىرمەسىندەگى 10 نەشە وقىتۇ-شى - وقۇشى قامىسارنىق قىستاعىنا كەلىپ، قىزمەت اترەتىمەن بىرلەسىپ ”ەلەكتروندىق

ساۋدا چانىنان كەدەيەلەردى سۇيەمەلدەۋ، اۋىل شارۋاشلىىمىن گۇلدەندىردۇ“ نىسانىن ورىستەتە-دى. 2018 - جىلى 7 - ايدا جاس ئارى جاسامپاز قۇاقتا يە وسى ۇيىرمەنىڭ كۇن - ئتۇن دەمەيى قۇلىشۇنىنىڭ ارقاسىندا قامىسارنىق قىستاعى اۋىل شارۋاشلىقى ەرەكشە ونىمىدەرى جانە ۇلتىتىق قو-لنەر بۇيىمدارى ەلەكتىروندىق ساۋدا تۇعىرىن قۇرۇدى تەز ارادا ورنىندايدى.

تۇعىر قۇرىلدى، ماسەلە تاعى تۇندادى: دۇكەن بار، نە ساتۇ كەرەك؟ قىلايى ساتۇ كەرەك؟ قانداي تاۋارلاردى تاڭداپ نەگىزگى ئونىم مۇ كەرەك؟

قىزمەت اترەتىنىڭ سايكەستىرۇنىندە، گۇاڭدۇڭ جەڭل ونەركاسپ كاسپىتىك - تەنجىيە-كالىق شۇەيۋانىنىڭ وقىتۇشى - وقۇشلار ۇيىر-مەسى تالاي رەت شارۋالار وتباسىنا بارىپ جاعداي ۇغىسىپ، تەكسەرىپ - زەرتتەپ، جەر-گىلىكتى ورنىنىڭ ۇلتىتىق قولنەر بۇيىمدارنىڭ جانە اۋىل شارۋاشلىقى ەرەكشە ونىمىدەرىنىڭ مەنجىيە - تەنجىيىلى جاعدايىن جانە زات اينالى-مىن سايكەستىرۇ جاعدايىن ۇغىسادى، شىكەرد-لەي تەكسەرۇ - زەرتتەۋ ارقىلى ۇيىرمە ەڭ اقە-رىندا قامىسارنىق قىستاعىنىڭ جەرگىلىكتى بالىن ەلەكتىروندىق ساۋدانىڭ العاشقى نەگىزگى ئونە-مى وتۇدى ۇيعارادى.

الايدا بازاردا بال ونىمىدەرىنىڭ ئتۇرى كوپ، باسەكە شىيەلىنىستى، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ بالى قايتكەندە جەڭپى شىعا الايدى؟ نىسانالى ادامدار شوغىرىنان ئونىمىدى تۇ-راقتاندىرعانعا، جارناما ماتەريالدىراننا ۇكىت كەسكىنىدە دەيىن، وسى ”95 - جىلدان كەيىنگى تۇلغان“ ستۇدەنتتەر كوپ كۇش سالدى: ئېىر تاماشا جازناما ماتەريالى جاسامپازدىعى 20 نەشە رەتكى تالىقدان وتۇنە تۇرا كەلدەى: ادامدى بۇاۋرايتىن ئېىر ۇكىت كورنىسى ئۇشىن، كەسكىنە-گە اۋۇشلار 40 سەلتىسى گرادۇستىن جوعارى تەمپەراتۇرادا ارى - بەرى 20 كىلومەتر شاپقىلا-دى؛ ماركا اسىرىن قالىپتاستىرۇ ئۇشىن جاساە-پازدىقىەن ئېىر شارۋانىڭ وىرازىن ئونىم ساۋدا ماركاسى تىپ اسپەنتەپ شىقتى... ئارىبر اداە-نىڭ زەيىن - زەردەسىن، كۇش - قۇاتىن سارقا جۇمىساۋىنىڭ ارقاسىندا، ەڭ سوغىى ناتىيجە تور دۇكەنى تاپسىرىسى بارىسىندا اڭغىس ەتىل-دى.

قىستاقتاغى وماراتشى مامۇت ئاشىمنىڭ بىلىتىر 7 - ايداعى ”ارمانغا قانات قاققان قاشقار“ تاۋباۋ دۇكەنى ەندى باستاپ تىيجارات جورگىز-كەندەگى كورىنىستەرى كۇنى كەشەگىدەي ەسىندە: ”بال تورعا شىعارىلغان العاشقى 2 كۇندە مەن 20 نەشە تاپسىرىس ادىم، جالىپ سائىلىم مولشەرى 160 كىلوگرامعا جەتتى، كىرە-سىم بىردەمەدە 5000 نەشە يۇان ارتتى“. بۇگىنە-گى كۇندەرى ونىڭ اتىمەن اتالعان ”ئاشىم“ جەرگىلىكتى بالى قىستاقنىڭ جۇلدىزدى ونىمىدەرىنە اينالىپ، ەل شىندەگى كوپتەگەن جەرلەرگە سا-تىلدى.

■ **قالماماسىزداندىرۇ جالىپ بەتتىك ئارى الدا بولدى**
ەگەر ەلەكتروندىق ساۋدانى تاۋاردى انا-عۇرلىم تەز تاسىمالدايتىن جۇك اۋتوموبىلىنە بايلايتىن بولساق، وندا جەدەل جەتكىزۇ زات اينالىمى تابىس جولعا بارابار، ول ەلەكتىروندىق ساۋدانى دامىتۇدا كەم بولسا بولمايتىن دانە-كەر. قامىسارنىق قىستاعى جونىنەن ايتقاندا، ەلەكتروندىق ساۋدانى جاقسى ىستەۋدە جەدەل جەتكىزۇ زات اينالىمى اينالىپ وتۇگە كەلمەيتىن ارقاۋ ئىسوز.

ايتىسەدە، ەلەكتىروندىق ساۋدانىڭ دامۇى سالىستىرمالى ارتتا قالغاندىقتان، ۇزاق ۋاقتىتان بەرى قامىسارنىق قىستاعىنا جەدەل جەتكىزۇ زات اينالىمى كاسپيورندىارى رىگە تەيپەيگەن بولاتىن، قىستاق تۇرعىندارى امالسىزدان اۋدان قالاىشعنا بارىپ تەز جولداملالاردى اۋعا، جونەلتۇگە قىرۇار ۋاقتىتارىن جۇمىسا-دىن، ەرەكشە قولايسىز ەدى. ”ئېىر جولداما اۋعا بولا، بارىپ - كەلتۇ ئۇشىن 80 كىلومەترى جول باسىپ، جارتى كۇن ۋاقتىڭىدى جۇمىسايد-سىڭ، وتە ئتېمپىسىز“، - دەدى تىلىشلىك بارە-سىندا ئېىر قىستاق تۇرعىنى.

وسى قىيىن ماسەلىنى شەشۇ ئۇشىن، قىزمەت اترەتى اۋدانداغى ئېىرتالاي تەز جەتكىزۇ سەرىك-تەستىكتەرىمەن كەڭەسىپ، قىستاقتا تەز جەتكىزۇ ئتۇيىنىن اشۇدى ئۇمىت ەتتى. قايتا - قايتا سويلەسۇ ارقىلى اقىرىندا جۇڭۇڭ تەز جەتكىزۇ سەرىكتەستىگىمەن كەلىسەتىگە كەلدى. ئسويىتىپ، قىستاق تۇرغىنى نۇرمامەت تۇرسۇن ئېىرىنىشى بولپ وسعان كىرىستى.

10 - ايدىڭ 23 - كۇنى نۇرمامەت اشقان جۇڭۇڭ تەز جەتكىزۇ تىيجارات بولىمىندە زانتا-

رىن اۋۇشلار كەلىپ جاتتى، شاعىن ۇيدەگى زات سورەسىنە تەز جەتكىزۇ قاماز قوراپتارى مەن سۇلىپۇ دوربالار قويىلىپتى.

نۇرمامەت بىلاي دەدى: ”بىلىتىر 4 - ايدا تىيجارات ئبولمى رەسىي جۇمىس باستاعان، كوپ وتپەي تانىلا باستادى، ئار كۇنى تۇستەن كەيىن ساعات 5 مولشەرىندە اۋتوموبىلەن اۋدان قالاشىعنا بارىپ، اۋىلدىڭ بارلىق جولداملاسىن الپ كەلمەن. قىستاق تۇرعىندارى بازارشالاعان كەزدە نەمەسە ەگىس جۇمىستارىن سىتەپ بولغان سوڭ ەلەكتىرىكىلەپن كەلىپ زانتارىن الاىدى، بۇل قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۋاقتىتى ۇنەمدەۋىنە كومەك-

تەسىپ قانا قويماي، ولاردىڭ جول قاراجاتىن ۇنەمدەۋىنە دە سەبتىگىن تېگىزدى“.

ساۋداسى قانتى جاندىانغاندىقتان، ونىڭ ۇستىنە ارامىندا ۋاقتى شىعارىپ اۋدانعا بارىپ جولداملالاردى الاتىندىقتان، شىندىغىندا، نۇرما-مەتنىڭ مۇرىننا سۇ جەتپەي كەتتى. ئسويىتىپ، قامىسارنىق اۋىلى جوعارى لاڭقالىق قىستاعىندا-عى كەدەي تۇرغىن ماقپىرات كامىل تىيجارات-ئبولمىنىڭ قىزمەتكەرى بولدى. ”قازىر ئالىي پراكتىكا مەزگىلىندەمەن، كەلەسى ايدا رەسىي قىز-مەتكەر بولغان سوڭ اينىا ەڭجەكاقى جانە سىلىق اقشا الامىن، مەن بۇل قىزمەتكە قانتى قىزىغىپ قالدىم، بولاشاقتا ئوز قىستاعىمبا بارىپ وسىنداي قىزمەت وتەۇ ئتۇيىنىن اشمام دەيىم“.

قازىر نۇرمامەتنىڭ تىيجارات ئبولمى ئار كۇنى 50 — 60 تەز جەتكىزىلەتىن جولداملانى قا-بىلدايدى، ئزىبر جولداملاما 3 يۇان اقى العاندا، ئېىر ايداعى تازا كىرىسى 5000 — 6000 يۇان بولادى. ”ەلەكتىروندىق ساۋدانىڭ مۇنشالقتى جاقسى دامىعانن كوردىم، تەنجىيكانى جاقسى ۇيد-رەنىپ، ئېىر توراپ دۇكەننىن اشپاقشىمىن“، - دەدى نۇرمامەت.

وسى قايراتتى، ارمان قۇعان جاستارى

ئۇشىن، قىستاق رۇحانىي شاپىت بەرىپ قانا قويماي، ارەكەت جاعىنان دا قولدادى.

10 - ايدىڭ 24 - كۇنى ساعات 22 دە، قامىسارنىق قىستاعىنىڭ كەشكى مەكتەبىندە، اېد-دۇقۇقىم 30 نەشە قىستاق تۇرغىنىنا ەلەكتىروندىق ساۋدا بىلمىدەرى مەن شەبەرلىكتەرىن مۇقيات ۇيرەتەپ جاتتى. ول ئالسىن - ئالى توتقاپ، قىستاق تۇرعىندارىنان سۇرايتىن جەرلەرىنىڭ بار - جوقتىغىن سۇرادى. وسى كەزدە ئېىرتالاي قىستاق تۇرغىنى قولدارىن كوتەرىپ سۇراق سۇ-رادى ئارى ابدۇقىيەمنىڭ جاۋابىىن مۇقيات جازىپ الدى.

گۇاڭدۇڭ جەڭل ونەركاسپ كاسپىتىك - تەنجىيكالىق شۇەيۋانى ۇيىمىداستىرعان جازدىق دەمالمستاعى تاجىرىيە اۋىستىرۇ پراكتىيكاسى مەن جايشىلىقتاعى توردا كەڭەسىپ جەتەكشىلىك ەتۇدىڭ، وعان قوسا شۇي لىن لىگەرىندى - كە-يىندى اۋتونومىيالى رايوننان ۇسىنىس ەتىپ شا-قىرعان 20 نەشە ماھان - وقمىستىنىڭ ۇستىندە وقىتۇنىڭ ناتىيجەسىندە قامىسارنىق قىستاعىندا اناعۇرلىم كوپ قىستاق تۇرغىنى ەلەكتىروندىق ساۋداعا قانىعا ئتۇستى، ەلەكتىروندىق ساۋداعا ۇيىرلەستى، ەلەكتىروندىق ساۋدانى جاقسى كوردى ئارى بەلسەندى، رىرتقى تۇردە ەلەكت-روندىق ساۋدا ارقىلى وزدەرىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلپ بايۇ جولىن قاراستىردى.

■ **دامۇ ورنىقتى ئارى قۇئارلىقتاي بولدى**

قامىسارنىق قىستاعىنداعى ەلەكتىروندىق ساۋدانىڭ دامۇىن نلىگە العاندا، شۇي لىن لىلي دا ”يىگىلىكىنىڭ رتە - كەشى جوق“ دەگەندى ايتقاندى جاقسى كوردەدى. ”وسى جولمەن جۇرۇڭ مە بولاتىندىغىن ئىداپ باسىپ تانى لىساق، كەشىرەك، باياۋىراق بولسا دا وقاسى جوق، ەڭ سوڭىندا بەلگىلەنگەن نىساناعا جەتە الامىز“.

وسىندا دامۇ وىنىنىڭ جەتەكتەۋىندە، قامىسارنىق قىستاعى قىزمەتتى تەزدەتۇ ئۇشىن، نەگىزدىك قىزمەتتى تولق سىتەدى.

ئىلىشى مىنانى ۇغىستى: ەلەكتىروندىق ساۋ-

دانىڭ دامۇىنا كاسىپ جاعىنان تۇراقتى تىرەك ازىرلەۇ ئۇشىن، اۋىلدىق پارتكومنىڭ قولداۋد-مەن قىستاق بازاردىڭ ەكى جاعىن جالعاستىراتىن 3000 شارشى مەتردەن استام ساۋدا دۇكەنىن تۇگەل جالعا بەرىپ، ئار قىستاقتا بىتىراپ جۇرگەن اعاش جابىدىقتار، كىيىم - كەشەك، كەستە، مۇزىكا اسپايى سىياقتى ئىاستۇرلى قولو-نەركاسپىتى ئېىر جەرگە شوغىرلاندىرىپ، جوبالاۋ، ئوندىرۇ، ئونىمىدى تاپسىرىسپەن ساتىپ اۋ، ساتۇعا قىزمەت ونەۇ ئېىر تۇلعالاند-عان ەرەكشە كاسىپ باقىشاسى رايونىن قالىپتاستىردى.

سونىمەن بىرگە، قىزمەت اترەتى تاغى كە-دەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتىنانن تولقن پايدا-لانپ، سۇيەمەلدەۋ سەرىپىنىن ارتتىرىپ، شارقتا ۇيلەسەتىن كاسىپ اشۇشى جاستارعا كەيلىدەمەلى قارىز اقشا، سونداي - اق ئوسىمى قازىندانن تو-لنەتىن قارىز اقشا بەرىپ، ەلەكتىروندىق ساۋدا جاعىندا كاسىپ اشۇعا امامات - قارىز اقشا ارقىلى قولداۋ كورسەتىپ، ئىپتىى دە كوپ قىستاق تۇر-غىندارىن ەلەكتىروندىق ساۋدا ارقىلى كاسىپ اشپ، جۇمىستانۇعا شاپىتتاندىردى. قازىر قىستاق پارتىيا ياچەيكاسى 8 جاستىڭ ەلەكتىروند-ىدىق ساۋدا ارقىلى كاسىپ اشۇىن سۇيەمەلدەپ، اربىرەۋنىنىڭ جىلدىق ورتاشا كىرىسى 25 مىڭ يۇان بولدى.

قازىر 25 سەلبەستىك كووپەراتيۋى ەلەك-تروندىق ساۋدا تۇغىرىنىڭ قىزمەت ونەۇ كەلىسە-مىنە قول قويىپ، 51 اۋىلعا ورالعان ستۇدەنت پەن اۋىل - قىستاق تاڭداۋلى جاس ەلەكتىروند-ىدىق ساۋدا تۇغىرىندا تورا ساتۇ تەنجىيكاسىن ۇيرەنۇگە تىر كەلدى، 24 كەدەي وتباسى ەلەكتىروندىق ساۋدا تۇغىرىنىڭ قىزمەت وتەۋد-ەن تەگىن يىگىلىكتەندى قان جاساۋنىڭ ەڭ وتىمە-

دى مەحازىزىمنىڭ بىرىنە اينىلدى.

اناعۇرلىم زور كولەمىنن قاراعاندا، ەلەكتىروند-ىدىق ساۋدا اكلەگەن قۇئارلىق وزگەرىستەر دە بىلىنبەي پايدا بولۇدا.

10 - ايدىڭ 25 - كۇنى تۇستە قىستاق كادرى ايمىگۇل احمەت دەمالعان جوق، ول ۇيىنە دامدەندىرگىش سالاتىن قالىبر ساتىپ اۋۇ ئۇشىن، قول تەلەفونىن شۇقىلاپ وتىردى. شىينىچاڭ داشۇدەدن وقۇ بىتىرگەن ونىنىڭ يىتتەرنەت قولدانغاننا تالاي جىل بولغان، ونىڭ جەتەكتەۋىندە ۇيىندەگىلەرى دە توردان زات ساتىپ اۋدى ۇناتا باستادى، ۇيىندەگى تۇرمىس-تىق بۇيىمداردىڭ كوبى جان - جاققان پوچتا ارقە-لمى كەلدى. ”توردان ساتىپ العان زانتاردىڭ ساپاسى جاقسى، باعامسى دا ارزان، قازىر قىستاققا اكەلىپ بەرەتىن بولدى، بازارعا شاپقىلاۋدىڭ ەندى نە قاچەتى بار“، - دەدى ول.

ايمىگۇلدىڭ وىنىشا، ساپالى ئارى ارزان بولۇ توردان زات ساتىپ اۋدىڭ كوپتەگەن پايداسىنىڭ ئېىر جاعى عانا. ول ۇستىندەگى كىمەن كورسە-تىپ: ”سىمىننان باسقانىڭ بارلىغىن توردان ساتىپ العانىمىن، توردان كوپ زات تاڭداي الاىسىڭ، جا-راستىرىپ كىسەڭ دە وتە ادەمى“ دەدى.

شىينىچاڭدا، قاشقاردا، اۋىل - قىستاقتاردا ئېىر تور جەلىسى، ئېىر ەكران جانە ئۇش دوڭ-گەلەكتىكى موتورلى كولىك شەتكەرى، تۇيىق ور-تانى وزگەرتۇدە.

وسى تور جەلىسىن بويلاي كەدەي بۇقارا كەدەيلىكتەن ارىلپ بايۇدىڭ ئادىسىن تاپتى؛ وسى تور جەلىسىن بويلاي قامىسارنىق قىستاعى ۇلكەن بازارعا بەت الاىتىن جولدى تاپتى؛ وسى تور جەلىسىن بويلاي ئارىبر ادام بىنغومراتسىيا داۋىرىنە كىرۇ اۋزىن جانە وسى زامانىى تۇرمىستىڭ ۇلكەن ەسىگىن تاپتى.

ەلەكتىروندىق ساۋدا قىلامىنىڭ كەدەيلىك-تەن ارىلتۇدان قامال اۋدىنىڭ شەشۇشى شاپقاسە-نىڭ شەشۇشى جەڭسى كەزەڭىندەگى كارىتىناسىنا قاننىق بەلگى قالدىراتىندىغىندا داۋ جوق.

(باسى 1- بەتتە)

”تورتتى جاپپاي ورنىنداۋ“ ستراتەگىيالىق ورنالاستىرۇىن سايكەستى لىگەرلىلەتۇدى تەىز ارقاۋ ەتىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن قورعاۋدىڭ ئوزى جاڭالىق اشۇدى قورعاۋ دەيتىن ۇستانىمىدى بەرىك ورنانتاپ، قاتانڭ قورعاۋعا، ئېىر تۇئاس جوسپارلاپ سايكەستىرۇگە، تۇيىندەردەن ناتىيجە شىعارۇۋعا، تەڭ دارەجەدە قورعاۋعا تاباندى بولپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغ-مەن قورعاۋ جۇيەسىنە ۇزدىكىسىز رەفورما جاساپ جانە ونى كەمەلدەندىرىپ، زاڭدىق، اكىمشىلىك، ەكونوميكالىق، تەنجىيە-كالىق، قوعامدىق جونگە سالۇ تاسلىدەرىننەن جاپبىلىق پايدالا-نا وتىرىپ قورعاۋدى كۇشەيتىپ، قورعاۋ قابىلەتى مەن دەڭ-گەيىنىڭ جالىپ تۇلعالىق جوعارىلاۋىن جەبەۋ كەرەك. 2022 - جىلعا بارغاندا ۇقققا قول سۇغۇ وڭاي تۇىلۇ، كوپ تۇىلۇ قۇبىلىستارىنىڭ ئونىمىدى شەكىنەلۇنەن، ۇقتىتى ادامنىڭ ۇقىغن قورعاۋدا ”نسىپات كورسەتۇ قىيىن بولۇ، مەرزىمى ۇزاق بولۇ، وزىندىك قۇنى جوعارى بولۇ، تولەمى تومەن بولۇ“ جاعادا-يىنىنىڭ كورنەكتى جاقىسارۇنغا كۇش سالۇ كەرەك. 2025 - جىلعا بارغاندا ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن قورعاۋ جونىندەگى قو-عامدىق رازى بولۇ دارەجەسىنىڭ ئېىرشاما جوعارى دەڭگەيىگە جەتۇنە ئارى ونى ساقاۇنغا، قورعاۋ قابىلەتىنىڭ ئونىمىدى جوعارىلاۋىنا، قورعاۋ جۇيەسىنىڭ اناعۇرلىم كەمەلدەلۇنەن، ئېىلىم قۇنىغا قۇرمەت ەتەتىن تىيجارات - ساۋدا ورتاسىنىڭ اناغۇرلىم ساپاللانۇنغا، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىى ئتۇزىمىنىڭ جاڭالىق اشۇعا نىتالاندىرۇ سىندى نە-گىزدىك قامتاماسىزداندىرۇ رولىنىڭ اناغۇرلىم ئونىمىدى ساۋلەلنەۋد-نە كۇش سالۇ كەرەك.

»پىكىر«دە ”تۇزىمىدىك تەجەۋدى كۇشەيتىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن قاتانڭ قورعاۋدىڭ ساياساتىنىق بەتالىسىن تۇ-راقتاندىرۇ“، ”قوعامنىڭ باقىلاۋىن، بىرگە جونگە سالۇىن كۇشەيتىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن جاپپاي قورعاۋ قىزمەت جۇيەسىن ورناتۇ“، ”سايكەستىرۇ، ۇشتاستىرۇ مەحازىزىمىن ساپاللاندىرىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن جەدەل قورعاۋدىڭ شەشۇشى بۇنىدارىنان قامال اۋۇ“، ”شەتەلكە قاستىسى بايالا-نىس مەحازىزىمىن افاقۇسىزداندىرىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن تەڭ دارەجەدە قورعايتىن اېزال ورتا تۇلعالاۋ“، ”نەگىزدىك شارىت - جاعداي قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، ئېىلىم مەنىشىك ۇقىغن قورعاۋ قىزمەتىن پارمەندى دەمەۋ“، ”ئويىمداستىرۇ، اتقارۇ سەرىپىنىن كۇشەيتىپ، قىزمەت مىندەتىنىڭ تىپاناققانۇنغا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ“ سىياقتىلار جونىندە دە ناقىى ورنالاستىرۇلار جا-سالىدى.

<p>(باسى 1 - بەتتە)</p>
<p>نەگىزگى تاقىرىپتىق تارىيىە بارىسىندا، بۇراتالا وبلىستىنىق پارتكوم مەن ۇكىمەت، سونداي - اق تاراۋلار 2019 - جىلى بۇكىل وبلىستىڭ باقىلاۋ - تەكسەرۇ، باعالاۋ جىلدىق جوسپارىن باقىلاۋ - باىسقارۇدى كۇشەيتىپ، باقىلاۋ - تەكسەرۇدى، باعالاۋدى جوعارىبا بەكىتىرۇ ئتۇزد-مىن افاقۇسىزداندىرىپ، كەمەلدەندىرىپ، جىلدىق جوسپىارعا ەنگىزىلمەگەن باقىلاۋ - تەكسەرۇ، باعالاۋ سىستەرىن ۇيىم-داسىتىرىپ ورىستەتۇگە قاتانڭ تىيىم سالىپ، قىزمەت ايقىسايلى، كاسىپ قابىتتامالى بولغان باقىلاۋ - تەكسەرۇ، باعالاۋ سى-تەرىن اداقتاپ، ارىناعا ئتۇسىرىپ، ئتۇرلى باقىلاۋ - تەكسەرۇ، باعالاۋ سىستەرىنەن جىيىنى 179انن سالالاپ، 88مىن اداقتاپ، 78ن بىرىكتىرىپ، 13مىن ساقناپ قالىپ، جىيىنى %98ئازايتتى.</p>

قايتكەندە نەگىزگى ساتىنىڭ اۋدىتپالىغن جەڭلىدەتۇمەن بىرگە، نەگىزگى ساتىنىڭ قىزمەت ونىمىدىلىگىن جوعارىلاتۇعا بولادى؛ بۇراتالا وبلىسى ناقىى مازمۇندى كوزدەپ، كىشكەنە سى-تەردەن باستاپ كىرىسىپ، كادىرلاردى قىزىمەت ئادىسىن جاڭغالماۋعا نىتالاندىردى، كادىرلاردى جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، سىكەرلىك كور-سەتۇگە شاپىتتاندردى.

”ئېىز قىستاق دارەجەلى ۇيىمدار ۇستىنە العان جۇمىسە-تىق قىزمەتتەردى جاپپاي اداقتاپ، رەتكە سالىپ، قىستاق گرۇپپاسى ۇستىنە الاتىنن پارتىيا قۇرىلىسى، ەكونوميكا، خالىق تۇرمىسى، جاپبىلىق جونگە سالۇ سىياقتى ئتۇرلى جۇمىستاردى سالالاپ، ايقىنداپ، قىستاق دارەجەلى ۇيىمداردىڭ قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگى جۇمىستارى ئتزمىنن جاساپ، قىزمەتتەردى تىزىمگە قاتانڭ سالىستىرا